

v něm, pokud mohou býti napadena s a m o s t a t n ý m r e k u r s e m. Otázku, zda usnesení pojatá do rozsudku, lze spolu s rozsudkem napadnouti dovoláním, čili, zda dovoláním, podaným do rozhodnutí ve věci hlavní, lze odporovati také výroku odvolacího soudu o zmatečnosti, dlužno posouditi výhradně podle § 503 c. ř. s., poněvadž jsou v něm přípustné dovolací důvody uvedeny výlučně. Tu však plyne z § 503 čís. 1 ve spojení s § 510 c. ř. s., že lze — arci v mezích dovolacích návrhů — odporovati rozhodnutí odvolacího soudu také pro zmatečnost, přihodivši se již v řízení před prvním soudem, neboť takovým zmatkem jest postiženo i odvolací řízení spolu s rozsudkem odvolacího soudu, a zmatečnost tohoto jest uznána za přípustný důvod dovolací. Pro vyloučení dovolacího důvodu § 503 čís. 1 c. ř. s. v případě, když se odvolací soud tvrzenou zmatečností již zabýval, ale ji popřel, neposkytuje zákon opory.

Právní věty v čele uvedené jsou tím odůvodněny.

Plenární rozhodnutí ze dne 30. prosince 1927,
P r e s. 227/27. Dr. P.

Nastal-li klid ve vymáhání pohledávek podle § 10 odst. 1. vyrovnacího řádu, nemůže na věcech dlužníkovi náležejících nabyto býti soudcovského práva zástavního neb uspokojovacího do té doby, dokud nebude veřejně oznámeno usnesení, jímž se vyrovnací řízení prohlašuje podle § 55 vyrovn. řádu za skončené.

V poslední době vyskytl se v rozhodování nejvyššího soudu rozpor ve výkladu § 10 odst. 1. vyrovnacího řádu.

V rozhodnutí svém ze dne 16. května 1923 č. j. R I 425/23 (č. 2637 sb. n. s.) vyslovil nejvyšší soud u výkladu § 10 odst. 1. vyr. řádu názor, že povolení exekuce na jmění dlužníkovo jest nepřipustno, dokud vyrovnací řízení není právoplatně skončeno, a to, nehledíc k tomu, zda mezi tím vznikly pro vymáhající věřitele účinky § 57 vyr. řádu a článku III. novely čís. 99 z r. 1923. Na téže zásadě spočívá rozhodnutí nejvyššího soudu z 28. dubna 1927 č. j. R I 256/27. V rozhodnutí ze dne 17. května 1927 č. j. R I 325/27 jest vysloven názor, že vyrovnací řízení trvá, pokud jeho skončení nebo zastavení nebylo veřejně oznámeno a že teprve tímto okamžikem odpadá zákaz vedení exekuce.

Naproti tomu rozhodnutím z 12. dubna 1927 č. j. R II 58/27 bylo připuštěno povolení exekuce na jmění dlužníkovo, třeba ještě vyrovnací řízení nebylo právoplatně prohlášeno za skončené, jen když bylo potvrzení vyrovnání pravoplatným.

Plenární senát nejvyššího soudu, jemuž první jeho prezident předložil spornou otázku k rozřešení, usnesl se na zásadě shora uvedené.

D ů v o d y: K ustanovení § 57 vyr. ř., že, byl-li dlužník do dvou let po potvrzení vyrovnání právoplatně odsouzen pro podvodný úpadek, zrušuje se pro všechny věřitele sleva vyrovnáním poskytnutá, jakož i ostatní výhody, aniž by nastala ztráta práv, jež věřitelům poskytuje vyrovnání proti úpadci nebo třetím osobám, byla článkem III. zák. ze 26. dubna 1923 čís. 99 Sb. z. a n. připojena druhá věta, že totéž platí, nesplní-li dlužník včas a plně potvrzeného vyrovnání.

Případy, že se dlužník omešká ve splnění závazků vyrovnáním převzatých, mohou nastati i před skončením řízení. Ohledně lhůt ku placení vyrovnávací kvoty obsahuje vyrovnací řád pouze jediné omezující ustanovení v § 3 odst. 2 vyr. ř., jinak však řídí se lhůty pro povinnosti dlužníkovy z vyrovnání obsahem ujednaného vyrovnání. I když smluvené lhůty ku plnění plynou ještě dříve, než bylo vyrovnací řízení podle § 55 vyr. ř. skončeno, má omeškání dlužníkovy i v takovém případě za následek účinky v § 57 uvedené.

Jest nyní zodpověděti otázku, zda okolnost, že účinky § 57 vyr. ř. a čl. III. cit. novely nastaly před skončením vyrovnacího řízení, má vliv na trvání klidu, nastalého ve vymáhání pohledávek, podle § 10 odst. 1 vyr. ř. Podle tohoto předpisu nemůže býti po zahájení řízení pro pohledávku za dlužníkem na jeho jmění prohlášen konkurs, ani nelze na věcech dlužníkovi náležejících nabýti soudcovského práva zástavního nebo práva uspokojovacího. V § 10 odst. 1. jest výslovně uvedena jen doba, od které oba zmíněné právní účinky (vyloučení návrhu na zahájení konkursu, klid ve vymáhání pohledávek) počíná, ale není tam výslovně řečeno, do kdy tento klid má trvati. Ale ze souvislosti prvního odstavce tohoto paragrafu s jeho čtvrtým odstavcem, kdež pro pohledávky v tomto odstavci uvedené jest stanoveno, že sice nejsou vyrovnacím řízením dotčeny, ale že přece pro ně nemůže býti »za vyrovnacího řízení« proti dlužníku navrženo prohlášení konkursu, jest dovoditi, že klid podle § 10 odst. 1. má trvati rovněž tak dlouho, pokud trvá vyrovnací řízení. Stanovení pak konečné doby, do které trvá vyrovnací řízení, obsaženo jest v §§ 55 a 56 vyr. ř. Správnost pak toho názoru, že speciálně právní účinky v § 10 odst. 1. uvedené trvati mají až do ukončení řízení (§ 55), a nebo do jeho zastavení (§ 56), dovoditi lze jednak z materialí k vyrovnacímu řádu, obsažených v pamětním spise k nařízení z 10. prosince

1914 čís. 337 ř. z., kterýmž nařízením byly zavedeny řády úpadkový, vyrovnací a odpůrčí, jednak ze samotných předpisů vyrovnacího řádu, a to jak z jeho formální výstavby tak i z materiální podstaty jeho předpisů.

V citovaném pamětním spise na straně 171. odst. 3. jest výslovně řečeno, že soud zjistiti má formálně skončení vyrovnacího řízení, a že tím (t. j. tímto formálním zjištěním skončení) zaniká činnost orgánů řízení a tím zanikají též účinky zahájení řízení; výslovně jest pak dodáno, že »od té doby jsou na př. exekuce opět přípustny«.

Pokud jde o formální výstavbu vyrovnacího řádu, zejména o jeho stylisaci a redakční techniku při něm zachovávanou, nelze přehlédnouti, že vyrovnací řád věnuje velkou pozornost tomu, aby lhůty jím zaváděné byly přesné. Tak v § 7 stanoví zákonodárce přesně počátek účinků zahájení vyrovnacího řízení, řka, že nastávají počátkem dne, kterého vyhláška byla vyvěšena na soudní desce vyrovnacího soudu. Tomuto předpisu stanovícímu zásadně počátek účinnosti zahájení vyrovnacího řízení odpovídají předpisy §§ 55 a 56 vyr. ř., jimiž stanovena jest lhůta, do kdy řízení vyrovnací trvá. Mají-li jisté právní účinky trvati po dobu odchýlnou od mezidobí určeného § 7 s jedné strany a §§ 55 a 56 s druhé strany, dovede to vyrovnací řád přesně říci, jak tomu svědčí předpisy §§ 8 odst. 1., 47., 57 odst. 1., a 58. Poukázati jest, že vyrovnacímu řádu známo jest časové omezení podle dne, kdy potvrzení vyrovnání bylo usneseno, ale ještě není pravoplatno (§ 57 vyr. ř.), a podle dne, kterého potvrzovací usnesení nabude právní moci (§ 47 vyr. ř.) a dále, že zákonodárci bylo jasno, že okolnost v prvé větě § 57 dotčená, totiž pravoplatné odsouzení pro podvodný úpadek, může nastati také před skončením řízení; a přece ani pro případ, že k pravoplatnému odsouzení pro podvodný úpadek dojde v době od potvrzení vyrovnání nebo od pravomoci potvrzovacího usnesení až do skončení řízení, nestanovil zákonodárce výjimku z pravidla § 10 odst. 1. vyr. ř. Pokud jde speciálně o předpis § 55, poukázati jest na to, že vyrovnací řád neponechává stanovení konce vyrovnacího řízení při dosažení jeho cíle, t. j., když uskuteční se vyrovnání, prostě pouhému výpočtu dnů, po které trvá lhůta k rekursu do potvrzovacího usnesení, nýbrž zůstává věren zásadě, aby lhůty vyrovnacího řádu byly přesny, stanoví zákonodárce, že jest třeba zvláštního usnesení, jímž prohlašuje se řízení za skončené. Tudíž z celé výstavby vyrovnacího řádu jest patrno, že zásadně tam, kde pro konec jistých účinků zahájení vyrovnacího řízení není stano-

veno něco odchylného, trvati mají při dosažení cíle vyrovnacího řízení tyto účinky potud, pokud nedojde k usnesení podle § 55.

Po formální stránce nelze pro přípuštění této výminky dovozovati ničeho ani z toho, že nynější předpis druhé věty § 57 (»Totéž platí, nesplní-li dlužník včas a plně potvrzeného vyrovnání«) připojen byl teprve novelou čís. 99 z roku 1923. Není žádného podkladu pro úsudek, že zákonodárce, vydávaje tento dodatek, neujasnil si, jak tento nový předpis zapadne do rámce celého řádu. Onen nový předpis byl normou, kterou vyvolaly životní potřeby. Dlužníci zneužívali vyrovnacího řízení k různým spekulacím, a proto hleděli opatrní věřitelé čeliti takovým machinacím již před novelou ujednáním podmínky, že zrušuje se sleva, nesplní-li dlužník včas a plně potvrzené vyrovnání. Ježto tato kautela se osvědčovala, přikročil zákonodárce k tomu, aby kautelu tuto učinil zákonným předpisem (viz materialie k novele čís. 99 z r. 1923 a to důvodovou zprávu k vládnímu návrhu, tisk posl. sněmovny čís. 3972 z 1923, zprávu výboru poslanecké sněmovny pro průmysl, obchod a živnosti a ústavně-právního výboru téže sněmovny tisk čís. 4020 z 1923 a zprávu ústavně-právního výboru a živnostensko-obchodního výboru senátu tisk čís. 1603 z 1923). Ani v těchto materialích nelze nalézti podkladu pro závěr, že by zákonodárce při novelisaci § 57 vyr. ř. prostě opomenul ohledně klidu ve vymáhání pohledávek ze všeobecného pravidla stanoviti speciální výjimku, podle které by měl klid onen v tom případě, dojde-li k účinkům v § 57 uvedeným před skončením řízení, trvati jen do potvrzení vyrovnání, po případě jen až do pravomoci potvrzovacího usnesení.

Ani z materiální podstaty a účelu celého vyrovnacího řízení a z významu jednotlivých předpisů vyrovnacího řádu nelze dospěti k závěru, že klid ve vymáhání pohledávek (§ 10 odst. 1) má aspoň v tom případě, nastaly-li účinky podle § 57 vyr. ř. a čl. III. novely čís. 99. ještě dříve, než bylo vyrovnací řízení skončeno, přestati již dnem potvrzení vyrovnání nebo dnem pravomoci potvrzovacího usnesení. Zastánci tohoto názoru uvádějí dva hlavní důvody, že prý usnesení podle § 55 jest čistě formální a že prý nelze chápati, proč by měli věřitelé býti i nadále omezováni v právu, vésti exekuci, když jest již jisto, že nastaly účinky § 57 vyr. ř. a čl. III. novely č. 99 z 1923. Předdeslati dlužno, že časový interval mezi okamžikem, kdy potvrzovací usnesení (§ 49) nabude právní moci, a okamžikem, kdy dojde k prohlášení usnesení podle § 55, bývá mnohdy minimální. Vzhledem k §§ 63 vyr. ř. a 174 odst. 2. konk. ř. lze totiž zjistiti den pravomoci potvrzovacího usnesení podle dne vyhlášky na soudní desce

bez ohledu na individuální vyrozumění jednotlivých účastníků, takže jest věcí snadnou, aby hned od počátku zavedla se přesná evidence o tom, kdy lhůta rekursní uplyne, čímž zase jest usnadněno, aby byly spisy bez průtahů po uplynutí lhůty rekursní předloženy k dalšímu jednání podle § 55 vyr. ř. Nicméně bývá mnohdy onen interval dosti značný, takže věřitelé, mající exekuční titul, neradi vidí, že klid ve vymáhání má trvati ještě v tomto mezidobí.

S názorem, že usnesení podle § 55 jest čistě formální, nelze souhlasiti. Usnesení toto vyhraženo jest senátu (srov. Bartsch-Pollakův komentář k řádům konkursním, vyrovnacím a odpůrčím díl II. str. 218 a 293) a má rozsáhlé účinky hmotněprávní. Zásadně teprve tímto usnesením přestávají právní účinky zahájení vyrovnacího řízení, zejména zrušuje se omezení způsobilosti dlužníkovy k právním jednáním podle § 8 odst. 2. nastalé a zrušují se opatření, která při zahájení vyrovnacího řízení byla vyrovnacím soudem podle § 3 odst. 4. učiněna k zajištění jmění, a teprve nyní vymazati jest poznámky podle § 6 provedené (viz též formulář čís. 73. Hartmannovy sbírky vzorců pro vyrovnací řízení). Tímto usnesením přestává klid ve vymáhání pohledávek, kterýžto účinek uvádí příkladmo, jak již shora podotčeno, sám pamětní spis na straně 171. Tímto usnesením odstraňuje se dále omezení, kterému při zahájení řízení byli věřitelé podrobeni co do možnosti navrhnouti, aby o jmění vyrovnacího dlužníka byl zahájen konkurs.

Konečně teprve tímto usnesením končí činnost vyrovnacích orgánů. Že speciální omezení podle § 10 odst. 1. přestává teprve usnesením podle § 55, jest panujícím názorem i v literatuře (srov. Bartsch-Pollak, díl II., str. 292 a 294, Lehmann, II. díl, str. 168, Rintelen, str. 59).

Z uvedeného jest patrné, že usnesení podle § 55 není aktem čistě formálním, nýbrž že jest odstraněním omezení, která svého času byla k dosažení účelu vyrovnacího řízení uvalena jak na věřitele tak na dlužníka. Kdyby tedy omezení podle § 10 odst. 1. měla v některém případě odpadnouti před usnesením podle § 55, byla by tím porušena rovnost stran, tedy zásada, která v právním řádě má býti prováděna pokud možno do důsledku: věřitelé byli by totiž sprostěni omezení podle § 10 odst. 1., ale dlužníka by tížila omezení podle §§ 3 a 8 vyr. řízení, jakož i poznámky v § 6 uvedené. Byl by tedy dlužník stíhán novými exekucemi, ač v mnohém případě snad jen v důsledku oněch omezení jest ještě bezmocný. Ostatně jest předpis článku III. novely č. 99 z r. 1923 vůči vyrovnacímu dlužníku značně tvrdý. Proto nelze

tento beztak tuze přísný předpis hnáti ještě do další krajnosti a věřitelům, kteří podržují práva vyrovnáním nabytá, poskytnouti vůči dlužníku, kterého dosud stihají následky v §§ 3, 6 a 8 uvedené, ještě další právo, vésti naň exekuce před odčiněním oněch následků.

Jako důvod pro mínění, že klid ve vymáhání pohledávek v případě, o němž jde, má přestatí ještě před vydáním usnesení podle § 55 vyr. ř., uvádí se též, že v době do vydání usnesení podle § 55 vyr. ř. mohl by dlužník fakticky na úkor věřitelů činiti dispozice se svým jměním. Ale tomu čelí předpis § 3 odst. 4., 6. a 8. vyr. ř. Pro řečené mínění nesvědčí dále ani to, že usnesení podle § 55 vyr. ř. neoznamuje všem věřitelům, zda pohledávky jich obživly proto, že dlužník třeba jen vůči některým věřitelům nesplnil včas a plně vyrovnání. Nelze ani žádati od soudu a nelze ani zaříditi, aby soud měl nesplnění vyrovnacích podmínek ve spolehlivé evidenci. Nastane-li případ, že některý věřitel ať z vlastní nedbalosti či úplně nezaviněně nedoví se včas o tom, že nastal případ § 57 vyr. ř., a že bude od jiného věřitele předskočen, jest to nehodou jej stihnuvší, které by nešlo zabrániti tím, kdyby se připustila řečená výminka z § 10 odst. 1.

Jest sice pravda, že usnesení podle § 55 vyr. ř. nemění ničeho na podmínkách, za kterých došlo k vyrovnání, ale ani tato okolnost není důvodem proto, aby § 10 odst. 1. vyřazen byl z účinnosti na dobu od potvrzení vyrovnání nebo od pravomocí potvrzovacího usnesení do dne, kdy skončení řízení bude prohlášeno. To nelze vyvoditi ani z předpisu § 54 vyr. ř., kdež ide jen o ochranu věřitelů, kteří bezelstně obdrželi platy od dlužníka. Ve prospěch řečeného mínění nelze konečně ničeho dovoditi ani z předpisu § 12 vyr. ř., jímž předpisy §§ 49, 55, 57 vyr. ř. nejsou nikterak modifikovány nebo doplněny, a to ani v tom směru, že by vzhledem k předpisům § 12 bylo možno věřitele, majícího pouhý exekuční titul, aspoň od doby, kdy nastaly účinky § 57, na roveň stavěti oddělnému věřiteli, jehož právo není vyrovnáním dotčeno (§ 46 vyr. ř.).

K vůli úplnosti se podotýká: V citované již druhé větě § 57 vyr. ř. mluví se o »potvrzeném« vyrovnání. Ale rčením »potvrzené vyrovnání« nechtěl zákon dáti výrazu myšlence, že by tím byla stanovena lhůta, od kdy lze povoliti exekuce, a neměla tím býti stanovena výjimka z § 55 vyr. řádu, nýbrž mělo tím býti pouze stanoveno, že následky § 57 vyr. ř. nemohou nastati dříve, než vyrovnání bylo potvrzeno: volba onoho výrazu »potvrzeného vyrovnání« stala se vzhledem k předpisu § 49 odst.

1. vyr. řádu, že k platnosti vyrovnání jest zapotřebí, aby potvrzeno bylo vyrovnacím soudem.

Zbývá otázka, zda dobou, kdy vyrovnací řízení končí, jest den, kdy bylo usnesení podle § 55 vyr. ř. veřejně prohlášeno, či den pravomoci tohoto usnesení. Ježto zásadně podle § 63 vyr. ř. a § 524 c. ř. s. nemá rekurs odkládacích účinků a ježto v § 55 vyr. ř. není stanovena z tohoto pravidla výjimka, nelze pochybovati o tom, že účinky usnesení o skončení řízení nastávají vzhledem k předpisu §§ 63 vyr. ř. a 174 konk. ř. jeho veřejným oznámením. Proto též v druhém odstavci § 55 se výslovně praví, že zároveň, t. j. s veřejným prohlášením ukončení a ne teprve po pravomoci tohoto usnesení jest učiniti opatření, aby byly vymazány poznámky o zahájení vyrovnacího řízení podle § 6 vykonané. Správnost názoru, že rozhodnou jest doba, kdy usnesení podle § 55 vyr. ř. bylo veřejně prohlášeno, a ne den pravomoci tohoto usnesení, lze dovoditi i poukazem na § 56 odst. 4. věta 2. vyr. ř., kdež pouze pro případ zastavení vyrovnacího řízení bylo a to jen vzhledem k zvláštnímu předpisu § 2 odst. 2. úpadk. řádu stanoviti zvláštní lhůtu pro výmaz poznámky zahájení vyrovnacího řízení. (Viz pamětní spis str. 172.)

Plenární usnesení ze dne 8. listopadu 1927,
Pres. 758/27. Dr. P.

L I T E R Á R N Í Z P R Á V Y.

Bulletin de la commission pénitentiaire internationale. Nr. 3. Nouvelle série. Staempfli & Cie., Berne 1927. Str. 146. Cena 4 šv. fr.

Bulletin uveřejňuje výsledky ankety mezi členy Mezinárodní vězeňské komise o organizaci trestního soudnictví mládeže, o jeho výsledcích i o požadavcích z nich plynoucích. Zprávy podaly Německo, Rakousko, Belgie, Bulharsko, Dánsko, Španělsko, Francie, Velká Britanie, Řecko, Maďarsko, Itálie, Japonsko, Lucembursko, Norvéžsko, Holandsko, Polsko, Jugoslavie, Švédsko, Švýcarsko, Československo, jižní Afrika, britská Indie. Z Československa zaslal obšírnou zprávu člen komise a t. č. její president dr. Emerich Polák. Publikace je doplněna synoptickou tabulkou podávající přehledně zvláštnosti jednotlivých systémů. V době, kdy se připravuje reforma trestního práva mládeže, není anketa pro nás bez zajímavosti. Knížku možno objednat přímo u nakladatelství Staempfli & Cie. v Bernu. —ř.